

## KUZHEY KIBRIS'TA İLKÖĞRETİMDE GÖREVLİ ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ REHBERLİK VE DENETİM KONUSUNDA DENETMENLERDEN BEKLENTİLERİ

### ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS EXPECTATIONS ABOUT THE VOCATIONAL GUIDANCE AND PROFESSIONAL AUDIT IN NORTHERN CYPRUS

Ars. Gör. Doğuş Beyoğlu  
Lefke Avrupa Üniversitesi  
Dr. Fazıl Küçük Eğitim Fakültesi, Lefke-KKTC  
[dbeyoglu@eul.edu.tr](mailto:dbeyoglu@eul.edu.tr)

#### Özet

Bu çalışmanın amacı ilköğretimde görevli öğretmenlerin mesleki rehberlik ve denetim konusunda beklentilerini ortaya koyabilmektir. Öğretmenlerin beklentilerini detaylı bir şekilde ortaya koyabilmek için, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgubilim(fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırma evrenini 2015-2016 öğretim yılında K.K.T.C de ilköğretimde görevli ilkököl öğretmenleri, çalışma grubunu ise maksimum çeşitlilik yöntemi kullanılarak ve birbirinden farklı değişkenleri olan 16 ilkököl öğretmeni oluşturmaktadır. Görüşmeler sırasında yarı yapılandırılmış sorular kullanılarak, araştırmacı ve öğretmenler ile önceden belirlenen yer ve saatte bire bir olarak gönüllük esasında görüşülmüştür. Toplanan veriler betimsel ve içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda çıkan bulgular, temalar ve alt temalar olarak tablolarda gösterilmiş ve tablolar yorumlanmış ve öğretmenlerin bir kısmının görüşleri doğrudan betimlenerek gösterilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, denetmenlerin ziyaretlerinin geçmiş yıllara kıyasla seyrekleştiği, mesleki rehberlik ve yol gösterici yönlerinin sınırlı kaldığı belirlenirken, öğretmenlerin denetmenlerden beklentileri ise yol gösterici olmaları, yapıcı eleştirilerde bulunmaları, eğitim ve öğretimdeki yenilik ve gelişmeleri paylaşmaları başlıca beklentilerini oluşturmaktadır.

**Anahtar Kelimeler:**Eğitim denetimi, mesleki rehberlik, denetmen, öğretmen denetimi.

#### Abstract

The aim of this study is to be able to reveal the expectations of teachers in elementary education about vocational guidance and supervision. In order to present the expectations of the teachers in detail, one of the qualitative research methods is used, the phenomenology. The research population consists of elementary school teachers in primary school in T.R.N.C. in 2015-2016 academic year and the study group consists of 16 primary school teachers with different variables selected by maximum diversity method. During the interviews, semi-structured questions were used to interview by individually and based on volunteering at the predetermined location and time with the researchers and teachers. The collected data were analyzed by using descriptive and content analysis. The findings of the analysis were shown on the tables as the themes and subthemes and interpreted and the comments of some the teachers were shown directly by depicted. According to findings, it is determined that supervisors 'visits are less frequent than previous years, and vocational guidance and guiding directions are limited, while teachers' expectation from supervisors constitute major expectations of guiding, constructive criticism, sharing of innovations and developments in education and training.

**Keywords:** Educational supervision, vocational guidance, supervisor, teacher supervision.

#### GİRİŞ

Yaşadığımız dönemi bilgi, akıl ve teknolojinin egemen olduğu bilgi çağı olarak tanımlayabiliriz. Bilgi çağı ve beraberinde küreselleşme ile birlikte yaşanan hızlı değişimler toplumların sosyal ve ekonomik yapılarını etkilemektedir. Yaşanan hızlı değişim ve gelişime ayak uydurabilen toplumlar ilerlemekte ve daha yüksek refah seviyesine erişebilmektedir. Aksi halde modern dünya platformunda boy göstermeleri beklenemez. Bir toplumun gelişimini etkileyen en önemli faktörlerden biri eğitimidir. Nitelikli ve gelişime uygun olarak tasarlanan eğitim sistemleri ve politikaları toplumların varlığını sürdürmesinde stratejik öneme sahiptir.

Devletler eğitim sistemlerini, programlarını ve politikalarını oluşturulurken, toplumsal ihtiyaçlara ve küreselleşen dünya ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde tasarlamalıdır. Oluşturulan eğitim sistemlerinin ve politikalarının, toplum ve çağın ihtiyaçlarına cevap verebilme ve amaçlanan hedeflere ulaşabilme derecelerini tespit edebilmek için düzenli olarak denetlenmesi gerekmektedir. Özellikle okullarda görev alan öğretmenler nitelikli insan kaynağı yetiştirilmesinde etkili olan aktörlerdir. İnsan

yetiştirme sürecinde başrol üslenen öğretmenlerin nitelikleri ne kadar fazla ise o oranda öğrenme ve öğretme etkinlikleri amacına ulaşabilecektir. Bu etkinliklerden optimum faydayı sağlamak için öğretmenlere denetim ile birlikte mesleki rehberlik ve gelişim konusunda gerekli yardımlar yapılmalıdır.

*“Günümüzde her alanda yaşanmakta olan değişim eğitim kurumlarını da etkilemektedir”*(Uçar, İpek, 2006). Yaklaşık olarak on yıl önceki öğrenci profili ile günümüzün öğrenci profilinde farklılıklar gözlemlenmektedir. Öğrencilerin tutumları, ilgi alanları, teknolojiye olan yakınlık dereceleri, sosyalleşme biçimleri, inançları, aile ilişkileri, beklenti ve gereksinimleri vb. birçok etken de değişimler yaşanmaktadır. Çağın getirdiği koşullara ve yeni neslin talep ve ihtiyaçlarına cevap verebilmek için öğretmenler sürekli olarak bilgi ve ekollerini güncel tutmaları gerekmektedir.

Bir ülkenin eğitim sisteminin başarılı olmasını okullarda görev alan öğretmenlerin nitelikleri önemli ölçüde etkilemektedir. Bu unsurları dikkate aldığımızda, eğitim denetmenlerinin öğretmenlere yapacağı denetimi, mesleki rehberlik ve mesleki gelişimine katkı sağlayan bir araç olarak kullanmalıdırlar.

*“Öğretmenlerin yetiştirilmesi ve meslek içerisinde gelişiminin sağlanması nitelikli bir eğitim öğretimin en temel unsurudur”* (Aslanargun,2014).Buna göre okullarda denetim yapılırken öğretmenlere yapılan mesleki rehberlik ve yardımlar, ülke eğitimine ve geleceğine yapılan en önemli yatırımların başında geldiğini söyleyebiliriz.

### **Eğitim Denetimi**

Eğitim sisteminin işleyişi, bir ülkedeki tüm sosyal sistemleri etkilemektedir(Özan ve Özdemir, 2011).Bu nedenle bir ülkenin eğitim sisteminin önceden belirlenen amaçlara cevap verme derecesini anlamının yolu sistemli olarak yapılan denetimler ile mümkündür.

Aydın (2014) denetimi, örgütsel eylemlerin kabul edilen amaçlar doğrultusunda, saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması süreci olarak düşünülebilir şeklinde tanımlamaktadır. *“Denetimin temel amacı, örgütün amaçlarının gerçekleştirilme derecesini saptamak, daha iyi sonuç almak için gerekli önlemleri almak ve süreci geliştirmektir”*(Aydın,2014).

Okullarda yapılan denetim genel olarak “kurum denetimi” ve “ders denetimi” olarak ikiye ayrılmaktadır. Kurum denetimi örgütsel faaliyetleri incelerken, ders denetimi ise öğretmenin sınıf içinde yaptığı öğrenme ve öğretme etkinliklerini incelemektedir(Yeşil ve Kış,2015).

*“Çağdaş eğitim denetiminin amacı öğrenme ve öğretme sürecinin geliştirilmesidir”*(Demir, 2009). *“Çağdaş denetim anlayışı öğretmenleri teftiş etmekten çok onların işlerini daha iyi yapabilmesi için mesleki rehberlik etmek, öğretmeni sistematik olarak gözlemek, analiz etmek, teftiş merkezli değil öğretim merkezli bir yaklaşımda bulunmak ve öğretim sürecini dikkate alarak öğretmen başarısını değerlendirmektir”*(Aslanargun ve Tarku,2014).

Hızla değişen dünya koşullarına uygun insan kaynağının yetiştirilmesinde önemli görevler üslenen öğretmenlerin bu süreçte yalnız bırakılmamalıdır. Bu anlamda eğitim denetmenleri öğretmenler ile işbirliği yapmalı, öğretmenlere mesleki rehberlik etmelidir. Denetmenler, denetimi öğretmeni yetiştirmede bir araç olarak kullanmalı öğretmenlere mesleki rehberlik ederek değişen koşullara ve yeniliklere adapte olmasını sağlamalıdır. Mesleki konuda sahip oldukları bilgi ve deneyimleri öğretmenler ile paylaşarak onlara kılavuzluk etmelidirler.

Eğitim sürecinde rol oynayan insan kaynağının geliştirilmesi yolu ile sürecin geliştirilmesi, hem hizmet içi eğitimin hem de çağdaş eğitiminin amacını oluşturmaktadır(Demirtaş, 2010). Bu konuda denetmenler, teftişin yanında öğretmenleri hizmet içi eğitimlere ve mesleki gelişim faaliyetlerine katılmaları konusunda yol gösterici olmaları beklenmektedir.

“Öğretmenlik mesleği, hizmet öncesi yetiştirmenin yanı sıra bizzat iş başındaki deneyimlerle pekiştirilebilen ve geliştirilebilen bir meslektir”(Ergüneş ve Ovalı, 2010). Denetmenler bu süreçte öğretmenler ile fikir alışverişinde bulunmalı, sıkıntılarını ve ihtiyaçlarını belirlemeli ve gerekli yardımları yaparak mesleki gelişimlerini sağlayan liderlik rolünü üstlenmelidirler.

“Denetim sürecinde, müfettiş ve öğretmen karşıt durumda olan değil karşılıklı işbirliği yapan konumunda olmalıdır”(Aslanargun ve Tarku,2014).Denetmenlerin özellikle soruşturma ve rehberlik görevleri çalışmamalı öğretmenin eksikliğini bulup sorgulamak yerine eksik olduğu yönünü geliştirmeye odaklanmalıdır. Denetmenlerin öğretmenlere yapacağı mesleki rehberlik öğretmenin mesleki alanda profesyonelliğini artıracak ve öğrenci başarısına yansıtacaktır. Denetmenlerin öğretmenlere yaptığı rehberlik ve yardımlar toplumun geleceği olan öğrencilere yapılan yardımlar olarak değerlendirilebilir.

Bu anlamda günümüz eğitim denetiminin trendi öğretmenlerin küreselleşmenin getirdiği yeniliklere adaptasyonu, cevap verebilmesini sağlayan mesleki rehberlik ve sürekli gelişime katkı koyabilecek denetim modelleri olmalıdır diyebiliriz.

### Kuzey Kıbrıs'ta Eğitim Denetimi

2 Mayıs 2006, Resmi gazetede sayı:76 ilan edilen “MEDDYK Yasası” kapsamında; KKTC’de eğitim denetimi, 2006 yılında yürürlüğe giren 41/2006 Milli Eğitim Denetleme Değerlendirme ve Yönlendirme Kurulu (Kuruluş, Görev ve Esasları) Yasası eliyle yürütülmektedir. İlgili yasa çerçevesinde KKTC’de yüksek öğretim kurumları dışında kalan tüm kamu ve özel okulların eğitim ile ilgili program, personel ve icraatları ile ilgili denetimler, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı, Milli Eğitim Denetleme Değerlendirme ve Yönlendirme Kurulu (MEDDYK) tarafından gerçekleştirilir.

MEDDYK yasanın hazırlanırken, eğitimde denetim, rehberlik ve görev başında yetiştirme, öz değerlendirme unsurları ile birlikte 25/1985 Öğretmenler Yasası tarafından belirlenen disiplin kuralları da göz önünde bulundurularak, çok yönlü ve çok geçişli bir yapı oluşturulmaya çalışılmıştır.

MEDDYK’ Oluşturduğu genel ve üst kurul ile merkezden denetimi sağlarken, ilçe denetleme ve değerlendirme kurulu ile yerinden denetimi sağlamaya çalışmaktadır.

*Bu yasanın kapsamı;*

- 1- “Yüksek öğretim kurumları dışında kalan, Bakanlığa bağlı örgün ve yaygın eğitim öğretim kurumları ile bakanlığın gözetim ve denetimi altında faaliyet gösteren gerçek veya tüzel kişilere ait eğitim ve öğretim kurumları ile dershaneler ve özel kurs yerlerinin denetim ve değerlendirilmesi”
- 2- “Yukarıda (1)’inci fıkrafta belirtilen kurum ve kuruluşlarda çalışan yönetici, kamu görevlisi ve öğretmenlerin denetimi ve değerlendirilmesine; ve
- 3- Yukarıda (1)’inci fıkrafta belirtilen kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülen programların, öngörülen amaç ve hedeflere ulaşılması için yapılması gerekli gözetim ve denetim çalışmaları ile sunulacak rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinden sorumlu Üst Kurulun, İlçe Denetleme, Değerlendirme, ve Yönlendirme ve Okul Denetleme, değerlendirme ve Yönlendirme Kurullarının kuruluş, işleyiş ve çalışmalarına ilişkin kural ve esasları kapsar”(MEDDYK Yasası,2006).

Eğitim Denetleme ve Değerlendirme Organları;

- 1- Eğitim Denetleme ve Değerlendirme ve Yönlendirme üst Kurulu
- 2- Eğitim Denetmenleri Genel Kurulu
- 3- İlçe Eğitim Denetleme, Değerlendirme ve Yönlendirme Kurulları
- 4- Okul Eğitim Denetleme, Değerlendirme ve Yönlendirme Kurulu

Eğitim Baş Denetmenleri ve Denetmenleri yasada belirtilen görev, yetki ve sorumlulukları MEDDYK başkanlığına ve organlara bağlı olarak yürütmektedirler.

Eğitim Başdenetmenlerinin, Görev, Yetki ve Sorumlulukları;

- A. “Eğitim ve öğretim kurumlarının faaliyet ve işlemleri ile ilgili olarak denetim, inceleme, araştırma, değerlendirme, ön araştırma ve soruşturma işlerini yürütmek”
- B. Mevzuatın uygulanmasından doğan sonuçlar üzerinde inceleme yaparak, görülecek yanlışlık, aksaklık ve eksikliklerin giderilmesinin yollarını araştırmak. Öngörülen işlerin hedeflenen düzeyde yürütülmesini sağlamak için alınması gereken önlemleri ve düşüncelerini raporla Başkanlığa sunmak.
- C. Öğrencilerin, Bakanlığın belirlediği çağdaş standartlara ve/veya milli eğitimin amaç ve ilkelerine uygun bir şekilde yetiştirilip yetiştirilmediğini, gerekli plan ve uygulamaların yaşama geçirilip geçirilmediğini incelemek, araştırmak ve sonuçlarını raporlayıp başkanlığa sunmak.
- D. Ders, öğretmen ve kurum denetimlerinde ve değerlendirmelerinde dikkate alınacak ilke ve ölçütler çerçevesinde öğretmenlere rehberlik etmek, yön vermek ve iş başında yetiştirmek; bu amaçla gerekli gördüğü durumlarda üniversitelerin öğretim elemanlarından yardımına başvurmak.
- E. Görevleri sırasında tespit ettikleri uygunsuzluk ve usulsüzlükleri yazılı olarak başkanlığa bildirmek
- F. Bakanlığı ilgilendiren konularda yurt içi ve dışında inceleme ve araştırmalar yapmak; komisyon, toplantı, seminer vb. mesleki çalışmalarda görev almak

Eğitim Denetmenlerinin Görev ve Yetkileri;

1. Üst Kurul Başkanı veya Eğitim Başdenetmeni tarafından verilen görevleri yerine getirmek, alan ve branş denetimi ve yetkilerini kullanmak,
2. Öğretmenlere rehberlik etmek, yön vermek ve iş başında eğitmek ve değerlendirmek, üst kurulun belirlediği kişi ve öğretim elemanlarından teknik destek almak(MEDDYK Yasası,2006).

### **Araştırmanın Amacı**

İlköğretimde görevli öğretmenlerin Eğitim denetmenlerinin mesleki rehberlik görevlerinden ne düzeyde yararlandıklarını ve mesleki rehberlik ve denetim konusunda denetmenlerden beklentilerini ortaya koyabilmektir. Öğretmenlerin, denetmenlerden beklentilerini ortaya koyarak öğretmenlerin denetim ve denetmenlerden mesleki rehberlik konusunda daha çok yararlanması hedeflenmiştir.

### **YÖNTEM**

#### **Araştırma Deseni**

Bu çalışma nitel bir araştırma olup olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. “Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013). “Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim (fenomenoloji) uygun bir araştırma zemini oluşturur”(Yıldırım ve Şimşek, 2013). Olgubilim bir olguyu tanımlamaya yardımcı olabilecek görüşleri, örnekleri ve yaşantıları ortaya koyabilmemizi sağlayabilir.

#### **Çalışma Grubu**

Araştırma evrenini 2015-2016 öğretim yılında K.K.T.C de ilköğretimde görev alan ilkökul öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma grubunu belirlemede ise amaçlı örnekleme yöntemi olan maksimum çeşitlilik yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin seçilmesinin sebebi ufak bir örneklem oluşturmak ve katılımcı çeşitliliğini sağlamaktır. Çalışma grubu birbirinden farklı özelliklere sahip

toplam 16 ilkokul öğretmeninden oluşmaktadır. Katılımcıların isimleri ögr1, ögr2,ögr3. Vb. şekilde şifrelenerek yazılmıştır. Katılımcılar ile ilgili demografik bilgiler tablo 1 de yer almaktadır.

Tablo 1.Katılımcıların Demografik Bilgileri

| Bağımsız Değişken   | Kişi Sayısı (n)     |
|---------------------|---------------------|
| Cinsiyet            | Kadın               |
|                     | 12                  |
| Eğitim Düzeyi       | Erkek               |
|                     | 4                   |
| Eğitim Düzeyi       | Lisans              |
|                     | 11                  |
|                     | Yüksek Lisans       |
| Kıdem               | 5                   |
|                     | Doktora             |
|                     | -                   |
|                     | 0-5 yıl             |
|                     | 6                   |
|                     | 6-10 yıl            |
| Görevli Olduğu İlçe | 3                   |
|                     | 11-15 yıl           |
|                     | 3                   |
|                     | 16-20 yıl           |
|                     | 2                   |
|                     | 21+ yıl             |
| Görevli Olduğu İlçe | 2                   |
|                     | Lefkoşa             |
|                     | -                   |
|                     | Gazimağusa          |
|                     | 8                   |
|                     | Girne               |
| Brans               | 3                   |
|                     | Güzelyurt           |
|                     | İskele              |
|                     | 3                   |
|                     | Sınıf Öğretmeni     |
|                     | 12                  |
| Okul Türü           | Resim Öğretmeni     |
|                     | 1                   |
|                     | Beden Öğretmeni     |
|                     | 1                   |
|                     | Müzik Öğretmeni     |
|                     | -                   |
| Okul Türü           | İngilizce Öğretmeni |
|                     | 1                   |
| Okul Türü           | Rehberlik Öğretmeni |
|                     | 1                   |
| Okul Türü           | Devlet              |
|                     | 16                  |
| Okul Türü           | Özel                |
|                     | 0                   |
| Toplam              |                     |
| 16                  |                     |

### Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşmeler sırasında yarı yapılandırılmış sorular kullanılmıştır. “Görüşme formu, araştırma problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların kapsanmasını güvence altına almak için geliştirilmiş bir yöntemdir” (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Görüşme soruları hazırlanırken ilgili alan yazı taranmış ve sorular oluşturulmuş daha sonra bir grup öğretmen ile ön görüşmeler yapılmıştır. Ön görüşmeler sonucunda amaca hizmet etmeyen sorular tespit edilmiş ve bu sorular üzerinde alan uzmanlarının görüşleri alınarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Düzenleme sonrasında görüşme formları üç alan uzmanına gösterilmiş ve görüşleri alındıktan sonra forma son hali verilmiştir.

Görüşme sırasında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Okulunuzu düzenli olarak denetmen ziyaret etmekte midir? Ziyaretlerini ne sıklıkta yapıyorlar? (Hafta, Ay, Dönem, Yıl)

- 2- Denetmenler denetim sırasında nasıl davranıyorlar? (sadece izleyici, müdahalelerde bulunur)
- 3- Denetim sonrasında denetmenler size ne tür geri bildirimler veriyor?
- 4- Denetmeninizi ile karşılıklı olarak hangi konularda fikir, görüş alış veriş yaparsınız?
- 5- Denetmeninizin size yaptığı mesleki rehberlik ve yardımlar ile ilgili örnekler verebilir misiniz?
- 6- Eğitim ve alandaki yenilik ve gelişmeleri paylaşıyor mu ?
- 7- Denetim ve denetmenlerden beklentileriniz nelerdir?

### Verilerin Toplanması

Görüşmeler araştırmacı ve öğretmenler ile önceden belirlenen yer ve saatte bire bir olarak gönüllük esasında gerçekleşmiştir. Her görüşme farklı zaman ve yerde farklı katılımcı ile yapılmıştır. Görüşme formunun ön kısmında araştırma ile ilgili kısa açıklama yer almaktadır. Açıklamada araştırmanın konusu ve amacı hakkında kısa tanımlamalar yer almaktadır. Görüşme sorularına geçmeden önce öğretmene görüşme formu okunmuş ve görüşmeye müsaadesi olup olmadığı sorulmuştur. Görüşmecinin rızası ile birlikte görüşmelere başlanmıştır. Görüşme sırasında görüşme formunda sorulan sorular üzerine notlar alınmıştır. Her görüşme ortalama 20 dakika sürmüştür.

### Verilerin Analizi

Verilerin analizi betimsel ve içerik analizi kullanılarak yapılmıştır. *“Betimsel analiz verilerin olduğu gibi gösterildiği, betimlendiği, resmedildiği analiz şeklidir”*(Sönmez,2011; s.158).İçerik analizinde ise toplanan veriler incelenmiş ve birbiri ile ilgili olan kavramlar, temalar ve alt temalar şeklinde tablo halinde sunulmuştur. Tablolarda yer alan kavramlar, temalar yorumlanmış ve katılımcılar ile yapılan görüşmeler doğrultusunda doğrudan alıntılar tasvir edilerek desteklenmiştir.

## BULGULAR

Toplanan veriler içerik analizi edilmiş ve analiz sonucunda çıkan bulgular temalar ve alt temalar olarak tablolarda gösterilmiştir.

Tablo2. Toplanan verilerin analizi sonucu çıkan temalar ve alt temalar

| Tema                         | Alt Tema                                                                                                  |
|------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ziyaret Düzeni               | Düzenli olarak ziyaret etmektedir, Düzenli olarak ziyaret etmiyorlar, Denetmen ile karşılaşmadım          |
| Ziyaret Sıklığı              | Aylık, Dönemlik, Yıllık, Karşılaşmadım                                                                    |
| Denetmen Davranışları        | İzleyici, Müdahale eder, İzler ve Müdahale eder, Karşılaşmadım                                            |
| Önerdiği Yöntemler           | Bilgisayar destekli eğitim, Görsel materyaller, Müzikli eğitim, Defter kullandırma, Öneride bulunmamıştır |
| Denetim Sonrası Geribildirim | Olumlu ve olumsuz yönleri paylaşır, Yeterli geri bildirim sağlanamamıştır                                 |
| Fikir Alışverişi             | Ders işleyişi, Yıllık plan ve yoklamalar, etkinlikler, eksiklikler, öğrencilerin durumu, yapılmamaktadır  |

|                                    |                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Mesleki Rehberlik Ve Yardım</b> | Öğretim yöntemleri, Alan bilgisi, Materyal kullanımı, Konu işleyişi, Etkinlikler, Örnek uygulama, Mesleki gelişim faaliyetlerine katılım, sınıf yönetimi, Yıllık plan ve yoklamalar, Faydalanamadım    |
| <b>Yenilik Ve Gelişmeler</b>       | Paylaşıyorlar, Paylaşmıyorlar, Kısmen paylaşıyorlar, Karşılaşmadım                                                                                                                                     |
| <b>Denetmenlerden Beklentiler</b>  | Yapıcı eleştiri, Yenilikleri paylaşması, cesaretlendirici ve teşvik edici, Yönlendirici ve yol gösterici, Açıklayıcı, Düzenli ziyaret, Daha sık ziyaret, Problemlere çözüm üretme, Etkili geribildirim |

### 1. Denetmenin Ziyaret Düzeni

Tablo 3. Denetmenlerin Ziyaret Düzeni

| Alt Tema                                 | Katılımcı                                        | n  |
|------------------------------------------|--------------------------------------------------|----|
| <b>Düzenli Olarak Ziyaret Etmektedir</b> | öğr5,öğr6,öğr7,öğr10,öğr15,öğr16                 | 6  |
| <b>Düzenli Olarak Ziyaret Etmeyenler</b> | öğr1,öğr2,öğr3,öğr8,öğr9,öğr11,öğr12,öğr13,öğr14 | 9  |
| <b>Denetmen İle Karşılaşmadım</b>        | öğr4                                             | 1  |
|                                          | Toplam                                           | 16 |

Tablo 3 de görüldüğü gibi görüşme yapılan öğretmenlerin 9'u denetmenlerin düzenli olarak okullarını ziyaret etmediklerini ifade etmişlerdir. Denetmenlerin okulları düzenli olarak ziyaret etmediklerine ilişkin bazı öğretmen görüşleri şöyledir;

Öğr1: “Okulumuzu düzenli olarak denetmenler ziyaret etmemektedir. Bu sene henüz denetmen gelmemiştir.”

Öğr2: “Yıl içerisinde denetmenlerin grevi olduğu için bu yıl ziyaretleri az olmuştur.”

Öğr3: “Bu yıl denetmenler gelmemiştir. Geçmiş yıllarda daha sık ve düzenli olarak gelirlerdi.”

Öğr11: “Okulumuzu düzenli olarak denetmenler ziyaret etmiyor. Bu yıl hiç gelmediler, önceki yıllarda yıl içinde birkaç kez geliyorlardı.”

Bir öğretmen ise henüz denetmen ile karşılaşmadığını aşağıdaki ifade ile belirtmiştir.

Öğr4: “İki yıllık öğretmenim, bu süreç içerisinde hiçbir denetmen gelip beni denetlememiştir.”

Görüşme yapılan öğretmenlerden 6 tanesi ise denetmenlerin okullarını düzenli olarak ziyaret ettiğini şu sözler ile ifade etmişlerdir;

Öğr5: “Okulumuza düzenli olarak denetmenler geliyor.”

Öğr7: “Denetmenler düzenli olarak okulumuza geliyorlar.”

## 2. Ziyaret Sıklığı

Tablo4. Denetmenlerin Ziyaret Sıklığı

| Alt Tema      | Katılımcı                                      | n  |
|---------------|------------------------------------------------|----|
| Aylık         | öğr10                                          | 1  |
| Dönemlik      | öğr2,öğr3,öğr5,öğr6,öğr7,öğr8,öğr9,öğr14,öğr15 | 9  |
| Yıllık        | öğr1,öğr11,öğr12,öğr13,öğr16                   | 5  |
| Karşılaşmadım | öğr4                                           | 1  |
|               | Toplam                                         | 16 |

Tablo 4 de görüldüğü gibi görüşme yapılan öğretmenlerin önemli bir kısmı denetmenlerin daha çok okulları dönemlik olarak ziyaret ettiğini, 5 tanesi yıllık ziyaretler, 1 tanesi ise aylık olarak ziyaret ettiğini belirtmişlerdir. Denetmenlerin okulları ziyaret sıklığı ile görüşlerinin bir kısmı şu şekildedir;

Öğr5: “Her dönem iki üç kez geliyorlar.”

Öğr10: “aylık ziyaretleri oluyor.”

Öğr11: “Bu yıl hiç gelmediler, önceki yıllarda yıl içinde birkaç kez geliyorlardı.”

Öğr13: “Yılda birkaç kez bazı sınıfları denetlemeye geliyorlar. Özellikle S-1 ile S-2 olan öğretmenleri daha sık denetlemeye geliyorlar.”

Öğr16: “Bu aralar sık sık gelmektedir. Müdür ile bir öğretmen arasında sıkıntı var.”

## 3. Denetmen Davranışları

Tablo 5. Denetmenlerin Denetim Sırasında Davranışları

| Alt Tema               | Katılımcı                                        | n  |
|------------------------|--------------------------------------------------|----|
| İzleyici               | öğr3,öğr6,öğr7,öğr8,öğr9,öğr11,öğr12,öğr13,öğr15 | 9  |
| Müdahale Eder          | öğr2,öğr16                                       | 2  |
| İzler Ve Müdahale Eder | öğr1,öğr5,öğr10                                  | 3  |
| Karşılaşmadım          | öğr4,öğr14                                       | 2  |
|                        | Toplam                                           | 16 |

Tablo 5 e bakıldığında öğretmenlerin büyük bir kısmı denetmenlerin çoğu zaman denetim sırasında izleyici olduğunu sınıfa gelip sadece dersi izlediğini belirtmiştir.

Öğr9: “Sadece dersi izlerler, dersten sonra ise görüşlerini benimle paylaşır.”

Öğr10: “Ders gözlemi yapmaktadır. gözlem dışında derse herhangi bir müdahale yapmazlar.”

Öğr11: “Ders sırasında izleyici olarak sınıfta oturur.”

Öğr12: “Denetmenim ders anlatılırken hiçbir zaman müdahale etmez. Ders sırasında izleyici konumundadır ve dersi izleyip notlar tutmaktadır.”

Öğr15: “Denetmen sınıfta kaldığı süre boyunca sadece izleyici olarak davranır. Ders bittikten sonra birebir görüşme yaparak artı ve eksiler konusunda paylaşımlarda bulunurlar.”

Öğretmenlerin bir bölümü ise denetmeninin hem dersi izlediğini zaman zaman gerekli gördüğü durumlarda müdahalelerde bulunduğunu şu sözler ile belirtmişlerdir;

Öğr1: “Her denetmen farklı davranıyor. Bazı denetmenler sadece dersi izlerken bazı denetmenler ise dersi izler gerekli gördüğü durumlarda müdahaleler yapmaktadırlar.”

Öğr2: “Dersin işleyişine değil de soru sormak için derse müdahale etmektedir.”

Öğr5; “Denetmen hem dersi izliyor hem de müdahalelerde bulunuyor. Ders sırasında öğrencilere sorular soruyor.”

Öğr16; “Denetmen dersime girdi. Çok iyi dinleyici ve izleyiciydi. Aynı zamanda yapıcı eleştiriler yaparak olumlu yönde yol gösterici şekilde müdahalelerde bulunuyor.”

#### 4. Önerdiği Yöntemler

Tablo 6. Denetmenlerin önerdiği yöntemler

| Alt Tema                   | Katılımcı                                       | n  |
|----------------------------|-------------------------------------------------|----|
| Bilgisayar Destekli Eğitim | öğr1,öğr13                                      | 2  |
| Görsel Materyaller         | öğr2,öğr11,öğr16                                | 3  |
| Müzikli Eğitim             | öğr5                                            | 1  |
| Defter Kullandırma         | öğr12                                           | 1  |
| Öneride Bulunmamıştır      | öğr3,öğr4,öğr6,öğr7,öğr8,öğr9,öğr10,öğr14,öğr15 | 9  |
|                            | Toplam                                          | 16 |

Görüşme sırasında denetmeninizin size önerdiği yöntemler ile ilgili sorduğumuz soruda öğretmenlerin 7 tanesi denetmenlerin bir öneride bulunmadığını, 1 tanesine bilgisayar destekli eğitimi, 2 tanesine ders sırasında görsel materyaller kullanmasını, 1 tanesine müzikli ders, bir diğerine ise öğrencilere defter kullandırmasına ilişkin önerilerde bulunmuşlardır.

Denetmeninden öneri alan öğretmenler görüşme sırasında aşağıdaki sözleri söylemiştir;

Öğr1; “Ders anlatırken dersin işleyişine uygun farklı yöntemleri kullanman konusunda tavsiyeler veriyor örneğin dersi anlatırken bilgisayardan yararlanmamı önermiştir.”

Öğr2; “Görsel aparatları daha çok kullanmamı önerdi.”

Öğr5; “Bu yıl resim öğretmeniyim. Denetmenim dersi klasik müzik eşliğinde yapmamı önerdi.”

Öğr12; “İlk yıl görevlendirildiğimde hayat bilgisi derslerinde defter kullandırmıyordum etkinliklerimi kitaptan ve drama şeklinde işliyordum. Bunun sebebi hayat bilgisi dersinin amacı farkındalık kazandırmak olması ve lisansımda bu dersi bu şekilde uygulanması gerektiği söylendiğindendir. Denetmenim bana bu derste defter kullanmamı önerdi çünkü öğrenciler bu dersin önemini daha iyi anlayacak olmaları ve ailelerin defter kullanımını görmek istemeleridir demiştir.”

Öğr13; “Özellikle son zamanlarda dersleri internet ve projeksiyon kullanarak yapmamızı öneriyorlar.”

Görüşme yapılan öğretmenlerin yarısından fazlası denetmenlerinin yöntem konusunda bir öneride bulunmadığını şu ifadeler ile belirtmiştir;

Öğr3; “Bu kadar yıllık öğretmenlik hayatımda denetmenlerden bu konuda pek yardım alamadım”

Öğr4; “Şimdiye kadar denetmen gelip beni denetlememiştir bu nedenle herhangi bir öneri alamadım.”

Öğr7; “Kullanmam için herhangi bir yöntem göstermemiştir. Sadece dersimi izliyor.”

Öğr9; “Dersimi başarılı bulduğu için yöntem konusunda bir öneri yapmamıştır.”

Öğr15; “Şu ana kadar herhangi bir yöntem ve etkinlik konusunda öneride bulunmadılar çünkü dersim sırasında kullandığım yöntem ve etkinliklerin yeterli olduğunu görmüşlerdir.”

## 5. Denetim Sonrası Geribildirim

Tablo 7. Denetim sonrası geri bildirimler

| Alt Tema                                     | Katılımcı                                                             | n         |
|----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Olumlu Ve Olumsuz Yönleri Paylaşır</b>    | öğr1,öğr2,öğr5,öğr6,öğr7,öğr10,öğr11,öğr12,öğr13,öğr14,öğr15 ve öğr16 | 12        |
| <b>Yeterli Geri Bildirim Sağlanamamıştır</b> | öğr3,öğr4,öğr8,öğr9                                                   | 4         |
|                                              | <b>Toplam</b>                                                         | <b>16</b> |

Tablo 7 incelendiğinde öğretmenlerin 12 si denetmenlerin denetim sonrasında olumlu ve olumsuz yönlerini paylaştığını şu sözler ile anlatmışlardır;

Öğr1; “Önce olumlu yanlarımı daha sonra olumsuz gördüğüm yanlarımı söylüyor.”

Öğr2; “Ders işleyişim ve sınıf yönetimi konusunda gördüğüm artı ve eksi yönlerim üzerinde geribildirimlerde bulunuyor.”

Öğr5; “Dersten sonra gözlemlediğim eksik ve yanlışları söylüyor.”

Öğr11; “Denetim sonunda değerlendirme yapar, doğru ve yanlışlarımı gösterir.”

Öğr15; “Her zaman görüşlerini paylaşmaktadırlar, ders, sınıf çalışmaları ve etkinlikler için fikirlerini bize bildirirler.”

Öğretmenlerin 4 ü ise denetim sonrası yeterli geri bildirim alamadığını şöyle ifade etmiştir;

Öğr3; “Pek geribildirim alamıyorum.”

Öğr4; “Denetmen beni denetlemeye henüz gelmediği için herhangi bir geri bildirim almadım.”

## 6. Fikir Alışverişi

Tablo 8. Denetmen ile fikir alışverişi yapılan konular

| Alt Tema                    | Katılımcı                               | n |
|-----------------------------|-----------------------------------------|---|
| <b>Ders İşleyişi</b>        | öğr1,öğr5,öğr10,öğr11,öğr12,öğr15,öğr16 | 8 |
| <b>Yıllık Plan, Yoklama</b> | öğr1,öğr9,öğr13                         | 3 |
| <b>Öğrenci Problemleri</b>  | Öğr14                                   | 1 |
| <b>Etkinlikler</b>          | öğr2                                    | 1 |
| <b>Eksiklikler</b>          | öğr6,öğr7                               | 2 |
| <b>Yapılmamaktadır</b>      | Öğr3,öğr4,öğr8                          | 3 |
|                             | <b>Toplam</b>                           |   |

Görüşme yapılan öğretmenlerin 5 i dersin işleyiş ile ilgili, 2 tanesi yıllık plan ve yoklamalar ile ilgili, biri etkinlikler, 2 si eksiklikler, ile ilgili fikir alışverişi yaptığını şu sözlerle belirtmişler;

Öğr1; “Denetmenin ders işleyiş sırasında yetersiz gördüklerini nasıl geliştirebileceğimiz konusunda, Eğitim bakanlığının öğretmenleri yapmakla zorunlu tuttuğu yoklama defteri vb. konularda görüş alışverişi yapıyoruz.”

Öğr2; “Öğrenci merkezli yapılacak etkinliklerde

Öğr9; “Denetmenin ile ders konuları ve müfredatlar ile ilgili birbirimizin görüşlerini alıyoruz.”

Öğr14; “Öğrenci ve ailelerinin problemleri ve çözüm yöntemi bulma konusunda fikir alış veriş yapıyorum.”

Öğr16; “Öğrencilerin mevcut durumu ve ders işleyiş konusunda.”

Denetmen ile fikir alış veriş yapamayan öğretmenler şu ifadeler ile belirtmiştir;

Öğr3; “Bu yıl denetmenler ile karşılaşamadım bu nedenle herhangi bir fikir alış veriş olmamıştır.”

Öğr8; “Düzenli olarak denetmen ile karşılaşmadığım için uzun zamandır denetmenler ile karşılıklı görüşlerimizi paylaşamadık.”

## 7. Mesleki Rehberlik ve Yardımlar

Tablo 9. Denetmenin yaptığı mesleki rehberlik ve yardımlar

| Alt Tema                               | Katılımcı                            | n |
|----------------------------------------|--------------------------------------|---|
| Öğretim Yöntemleri                     | öğr1,öğr2,öğr5,öğr6,öğr7,öğr10,öğr16 | 7 |
| Alan Bilgisi                           | öğr1,öğr6,öğr10,öğr12                | 4 |
| Materyal Kullanımı                     | öğr1,öğr2,öğr5,öğr11,öğr12           | 5 |
| Konu İşleyiş                           | öğr1,öğr2,öğr5,öğr10,öğr11,öğr12     | 6 |
| Etkinlikler                            | öğr2,öğr7,öğr10                      | 3 |
| Örnek Uygulama                         | öğr1                                 | 1 |
| Mesleki Gelişim Faaliyetlerine Katılım | Öğr5,öğr6,öğr10,öğr15                | 4 |
| Sınıf Yönetimi                         | öğr2,öğr6,öğr9,öğr11,öğr12,          | 5 |
| Yıllık Planlar, Yoklamalar             | öğr1,öğr5,öğr9                       | 3 |
| Faydalanamadım                         | öğr3,öğr4,öğr8,öğr13,öğr13,öğr14     | 6 |

Denetmenin yaptığı mesleki rehberlik ve yardımlar konusunda 10 farklı alt tema çıkarılmış ve bu konuda örnek olarak verilen görüşler şöyledir;

Öğr1; “Mesleki rehberlik açısından 5 dk’lık örnek uygulama yapmıştır.”

Öğr5; “Ders planları, sınıfta yapılan etkinlikler vb. konularda rehberlikleri olmuştur. Gelişimim için yüksek lisans yapmamı önermiştir.”

Öğr3; “Denetmenlerin yeterli mesleki rehberlik ettiğini düşünmüyorum çoğu zaman denetimi sırf yapmak için yaparlar.”

Öğr13; “Uzun zamandır denetlenmedim bu nedenle pek bir yardım ve rehberlik göremedim.”

Öğr14; “Yoktur.”

Öğr15; “Sadece tecrübe aktarımı söz konusu.”

Öğr16; “kendi tecrübelerinden uygulamaları konusunda birkaç yöntem gösteriyorlar.”

## 8. Yenilik ve Gelişmeler,

Tablo 10. Denetmenine eğitim ve alanda meydana gelen yenilikler ve gelişmelerin paylaşımı

| Alt Tema             | Katılımcı                                         | n         |
|----------------------|---------------------------------------------------|-----------|
| Paylaşıyorlar        | Öğr5, öğr9, öğr10, öğr13, öür14                   | 5         |
| Paylaşmıyorlar       | Öğr1, öğr2, öğr6, öğr7, öğr8, öğr11, öğr12, öğr16 | 8         |
| Kısmen Paylaşıyorlar | Öğr3, öğr15                                       | 2         |
| Karşılaşmadım        | Öğr4                                              | 1         |
|                      |                                                   |           |
| <b>Toplam</b>        |                                                   | <b>16</b> |

Denetmenin eğitim ve alanda meydana gelen yenilikler ve gelişmelerin paylaşımı konusunda 4 farklı alt tema çıkmış öğretmenlerin 5 tanesi alandaki yenilik ve gelişmeleri paylaştıklarını, 8 tanesi paylaşmadıklarını, 2 tanesi kısmen paylaştığını, 1 tanesi ise denetmen ile karşılaşmadığını belirtmiştir. Bu soruya ilişkin görüşlerden aşağıdaki örnek görüşler şöyledir,

Öğr2 ; “genelde hayır, denetmene göre değişiyor ancak bazıları ender olarak yapıyor.”

Öğr3; “Denetmen kendi bilgisi ölçüsünde kısmen paylaşmaktadır”.

Öğr4; “denetmenle henüz karşılaşmadım.”

Öğr11; “denetmen şu ana kadar yenilik ve gelişmeleri benimle paylaşmamıştır.”

Öğr13 ; “paylaşıyorlar ancak uygulama konusunda bağlı oldukları dairenin talimatı dışına çıkamıyorlar.”

Öğr15; “paylaşıyorlar ancak pek fazla değil.”

Öğr16; “hayır paylaşmıyorlar.”

## 9. Denetmenden Beklentiler

Tablo 11. Denetmelerden Beklentiler

| Alt Tema                         | Katılımcı                            | n |
|----------------------------------|--------------------------------------|---|
| Yapıcı Eleştiri                  | öğr1, öğr4, öğr7,                    | 3 |
| Yenilikleri Paylaşması           | öğr2, öğr7                           | 2 |
| Cesaretlendirici Ve Teşvik Edici | öğr3, öğr12                          | 2 |
| Yönlendirici Ve Yol Gösterici    | öğr3, öğr4, öğr5, öğr8, öğr12, öğr13 | 5 |
| Açıklayıcı                       | öğr9, öğr13, öğr14                   | 3 |
| Çözüm Yolları Üretmeleri         | Öğr15                                | 1 |
| Düzenli Ziyaret                  | öğr11, öğr16                         | 2 |
| Etkili Geribildirim              | öğr6, öğr9, öğr10                    | 3 |

Tablo10 u incelediğimizde görüşme yapılan öğretmenlerin beklentileri arasında ön plana çıkan temalar, denetmenin yol gösterici olması, yapıcı eleştiri yapma, yenilikleri paylaşması, etkileyici geri bildirim vermeleri ve cesaretlendirici ve teşvik edici olmaları başlıca beklentileri arasındadır.

Öğr1; “*Eleştiri yaparken sadece olumsuz yönlere değil, olumlu yönlere de odaklanmaları, sadece hazır planlara bakarak denetlememeleri.*”

Öğr3; “*Öğretmenlere rehber olmaları, ihtiyaç duyduğu konularda yardımcı olmaları ve cesaretlendirici olmaları.*”

Öğr4; “*Yol gösterici olmaları.*”

Öğr7; “*Olumlu pekiştireç, farklı fikirleri paylaşmaları ve yeni gelişmeler hakkında bilgi vermesi.*”

Öğr9; “*Konular ile ilgili açıklayıcı olmaları, iyi alan bilgisine sahip olmaları ve sorduğum sorulara cevap vermesi.*”

Öğr11; “*Düzenli olarak ziyaret etmeleri, gelişimimi izlemeler ve gelişimim için gerekli katkıları sağlmalari.*”

Öğr12; “*Okulları ve öğretmenlerin gelişimlerine yardımcı etkinlikler yapmaları, faaliyetlerim ve gelişimim konusunda teşvik edici olmaları.*”

Öğr15; “*Öğretmenlerin sınıf içi konularda yaşadığı problemleri en aza indirebileceği çözüm yolları bulma konusunda fikir alışverişi ve önerilerde bulunmalarını beklerim.*”

*Mesleğimizi daha iyi yapabilmemiz için ortamdaki problemleri iyileştirebilecek çözümler sunmasını beklerim.*”

## SONUÇ VE ÖNERİLER

Eğitim, bir ülkenin en önemli toplumsal sistemlerinin arasında olduğu düşünülmektedir. Eğitim sistemi bir toplumun geleceği olan nesillerin yetişmesinde önemli bir paya sahiptir. Bir ülkenin geleceğini önemli ölçüde etkileyen bir sistem olduğu kabul edildiğinde eğitim, bir inşaatın temeli bir binanın sağlam olmasında ne derecede önemli ise eğitim ise bir toplumun istikbâli için o derece önemlidir. Bu nedenle denetim eğitim sisteminin varlığını ve gelişimini sürdürmesinde sistemin ayrılmaz parçasıdır.

Denetimi bir saatin çalışma mekanizmasındaki en önemli parçalarından biri olan denge çarkına benzetebiliriz. Denetim vasıtasıyla eğitim sisteminin çalışma mekanizmasının işleyişini, eksikliklerini, ihtiyaçlarını tespit edebilir ve eksikliklerini giderebiliriz. Eğitimde denetim yapılmadığı takdirde sistemde başı boşluk oluşur, mevcut hatalar gözlenemez ve eğitim teşkilatı önce denge kaybına sonrasında ise güç kaybına uğramaya başlar.

Eğitim denetimi sadece örgütlerin ve öğretmenlerin teftişinden ibaret değildir, aynı zamanda örgütün ve örgütün en önemli parçalarından olan öğretmenlerin gelişiminden de sorumludur. Bu nedenle denetmenlerin görevleri teftişin yanında öğretmenlerin eksikliklerini giderme, mesleki gelişimine ve iş başında yetişmelerini sağlamak, öğretmenlere rehberlik etmek, yol gösterici olmaları denetmenlerin başlıca görevleri olarak sayabiliriz.

Bu çalışmada ilköğretimde görevli öğretmenlerin Eğitim denetmenlerinin mesleki rehberlik görevlerinden ne düzeyde yararlandıklarını ve mesleki rehberlik ve denetim konusunda denetmenlerden beklentilerini ortaya koyabilmektir. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda görüşme yapılan öğretmenlerin büyük bir bölümü denetimin geçmiş yıllara göre okullarda düzenli olarak yapılmadığını, geçmiş yıllarda denetmen ziyaretlerinin daha sık ve düzenli olduğunu belirtmişlerdir.

Denetmenlerin büyük kısmının denetim sırasında ağırlıklı olarak ders sırasında izleyici olduğunu ve ders denetimi sonrasında karşılıklı fikir alış verişinde bulundukları, denetmenlerin öğretilerde gördüğü eksik, olumlu ve olumsuz yanlarını öğretmen ile paylaştığı görülmektedir.

Öğretmenler denetim sonrasında denetmenlerden aldığı geri bildirimleri incelediğimizde ağırlıklı olarak öne çıkan konular arasında dersin işleyişi, yıllık planların hazırlanması düzenlenmesi gibi rutin işler üzerinde birbirlerinin görüşlerini aldıkları görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin az bir kısmı ise denetmenler ile düzenli olarak görüşemedikleri için fikir alışverişinde bulunamadıklarını belirtmişlerdir.

Denetmelerin öğretmenlere yaptığı mesleki rehberlik ve yardımlarla ilgili ortaya çıkan alt temalara bakıldığında, öğretmenlerin büyük bölümünün denetmenlerin mevcut tecrübelerinden yararlandıklarını göstermektedir. Denetmenin tecrübesinden en fazla yararlandıkları noktalar, öğretim yöntemleri, materyal kullanımı, sınıf yönetimi ve konu işleyişi, ders planlarının düzenlenmesi vb. hususlar ön planda yer alırken denetmenlerin öğretmene örnek uygulama göstermesi, etkinlikler düzenleme ve mesleki gelişim faaliyetlerine katılıma teşvik edilmesi daha geri planda kalmıştır. Bir kısım öğretmen ise mesleki rehberlik ve yardımlardan yeterli oranda faydalanamadığını belirtmişlerdir.

Denetmenlerin alanda meydana gelen yenilikler ve gelişmeleri öğretmenler ile paylaşımları konusunda ortaya çıkan alt temalara baktığımızda öğretmenlerin çoğunluk kısmı yenilik ve gelişmeleri paylaşmadıklarını bir kısmı ise sınırlı olarak kısmen paylaştıklarını ifade etmişlerdir. Az bir kısım ise denetmenlerin yenilik ve gelişimleri paylaştığını ancak belli ölçüde sınırlı kaldığını belirtmişlerdir. Görüşme yapılan öğretmenlerin denetmenlerden beklentilerine baktığımızda en fazla öne çıkan nokta denetmenin daha fazla yönlendirici ve yol gösterici olmasıdır. Denetmenin öğretmenin ihtiyaç duyduğu noktalarda ve merak ettiği sorulara etkili olarak cevap vermeleri, farklı fikir ve yenilikleri paylaşımları ve öğretmeni eleştirirken yapıcı eleştiriler kullanarak öğretmene yol gösterici olmalarını beklemektedirler.

Öğretmenlerin mesleki rehberlik ve denetmenlerden beklentileri konusunda ilgili alan yazını da incelediğimizde bulunan bulguların belli bir kısmında, Özellikle Türkiye de de yapılan denetim uygulamalarının teftiş odaklı olduğu öğretmenlere yapılan mesleki rehberlik uygulamalarının teftişten daha geri planda kaldığını görmekteyiz. Denetime ilişkin elde ettiğimiz bulguları incelediğimizde ülkemizde yapılan denetim uygulamalarında teftiş kısmının mesleki rehberlik kısmına oranla biraz daha ağır bastığından söz edebiliriz.

Genel olarak taranan ilgili alan yazı ve mevcut toplanan verilerin analizi ile elde edilen bulgulara bakıldığında eğitim denetiminin teftiş yönünün daha ağır bastığını, rehberlik ve yol gösterici yönünün daha geri planda kaldığını söyleyebiliriz. Bu çalışmanın sonucunda ülkemizdeki ilköğretim eğitim denetmenlerinin rehberlik ve yol gösterici yönlerinin sınırlı kaldığını söyleyebiliriz.

Araştırma sonucunda aşağıdaki önerilerden bahsedebiliriz;

1. Denetmenlerin üniversite akademisyenleri (Eğitim Yönetimi ve Denetimi, alan uzmanları) ile işbirliğinde denetim uygulamaları üzerinde çeşitli çalışmalar yürütmeleri ve bu konular üzerinde tecrübe ve görüşlerini birbirleri ile paylaşımları sonucunda denetim modellerini mevcut sisteme uygun olarak adapte edilebilir.
2. Denetimlerin daha sistematik ve düzenli olarak yapılması için ihtiyaç duyulan sayıda uzman denetmen kadrosu oluşturulabilir.
3. Mevcut denetmen kadroları hizmet içi eğitimler ile yeniden yapılandırılarak her denetmen ayrı rolleri üzerinde uzmanlaşması sağlanabilir. Teftiş uzmanı, Branş (müzik, resim, beden eğitimi) ve alan uzmanları, hizmet içi eğitim ve rehberlik uzmanları vb. özel rol ve görevlere sahip denetmenlerin olduğu denetim birimleri oluşturulabilir.
4. Denetim dışında da denetmenler okulları, öğretmenleri ziyaret ederek öğretmenlerin sorun ve ihtiyaçlarını dinlemeleri ve tespit edilen ihtiyaçlarına yönelik çözüm yolları geliştirmeleri sağlanabilir.
5. Denetmenlerin mesleki rehberlik rollerinin sınırlı kalmasına neden olan etkenleri tespit etmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

**KAYNAKÇA**

- Aslanargun, E., & Tarku, E. (2014). Öğretmenlerin Mesleki Denetim ve Rehberlik Konusunda Müfettişlerden Beklentileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 281-306.
- Aydın, M. (2014). *Çağdaş Eğitim Denetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Burgaz, B. (1995). İlköğretim Kurumlarının Denetiminde Yeterince Yerine Getirmediği Görülen Bazı Denetim Roller ve Nedenleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(11), 127-134.
- Ergüneş, Y., Ovlalı, Ç. (2010). Balıkesir İlinde İlköğretim Müfettişlerinin Rehberlik Rollerini Yerine Getirme Düzeyine İlişkin Müfettiş ve Öğretmen Görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30-53.
- Ekinci, A., & Karakuş, M. (2011). İlköğretim okullarında müfettişlerce yapılan rehberlik ve denetim çalışmalarının işlevselliği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(4), 1849-1867.
- Korkmaz, M., & Özdoğan, O. (2005). İlköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeyleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 431-443.
- Memişoğlu, P. S. (2004). İlköğretim Müfettişlerinin Denetimsel Davranışlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 29(131), 30-39.
- (2006). *Milli Eğitim Denetleme Değerlendirme ve Yönlendirme Kurulu*. Lefkoşa: Resmi Gazete.
- Sağlam, Ç. A., & Demir, A. (2009). İlköğretim Müfettişlerinin Rehberlik Görevlerini Yerine Getirme Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Milli Eğitim*, 130-140.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen Yeterlilikleri ve Mesleki Gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 58,40-45.
- Sönmez, V., & Alacapınar, G. F. (2011). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Uçar, R., & İpek, C. (2006). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin MEB Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34-53.
- Ünal, S., & Sığırcı, M. (2000). Öğretmenlerin Denetmenleri Değerlendirmesi ve Onlardan Beklentileri. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*(12), 281-294.
- Yeşil, D., & Kış, A. (2015). Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 27-45.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

### Extended Abstract

One of the most important factors affecting the development of a society is the education system of the country. Educational systems and policies that designed to be qualified and develop have strategic priorities in maintaining the existence of communities. The success of an education system of a country has a significant impact on the qualifications of teachers who work in schools. When we consider, they should use supervisors as a means of contributing to teacher supervision, professional guidance and professional development. The vocational guidance that the supervisors will give to the teachers will enhance the profession of the professional field and reflect on the student's success. Guidance and assistance by supervisors to teachers can be considered as assistance to students who are future to the community. The aim of this study is to determine the level of elementary school teachers' vocational guidance tasks and the expectations of the supervisors on vocational guidance and supervision. In order to reveal the expectations of the teachers, one of the qualitative research methods, the phenomenology, has been used. With phenomenology, in order to enable us to reveal the comments, examples and experiences that can help define the subject. The research population consists of elementary school teachers in elementary education in T.R.N.C. in 2015-2016 school year. In determining the study group, the maximum diversity method was used and 16 primary school teachers were interviewed. Semi-structured questions and demographic information form were used during the interviews. While creating the interview form, the text was scanned and the questions were prepared. Pre-interview was held with a group of teachers in order to understand the suitability of the prepared questions, as a result of the pre-interview, questions that did not suit for the purpose were determined and necessary arrangements were made by taking the opinions of field experts on these questions. After the arrangement, the interview forms were shown to three field specialists, and after they received their opinions, they were given the final form. Each interview was conducted with the interviewer at a predetermined time and place. Before the questions, the teacher interview form was read and it was asked whether the interview was allowed. Talks were held with the interviewer's request. During the interview, notes were taken on the questions asked in the interview form. Each interview lasted approximately 20 minutes. Data were analyzed using descriptive and content analysis in the analysis of collected data. . The collected data were analyzed by using descriptive and content analysis. The findings of the analysis were shown on the tables as the themes and subthemes and interpreted and the comments of some the teachers were shown directly by depicted. According to the research findings, nine main themes were determined, namely the theme of visit, the frequency of visits, the frequency of visits, supervisor behaviors, proposed methods, feedback after supervision, exchange of ideas, vocational guidance and help, innovations and developments, Sub-themes are shown in the table. Each table has been interpreted in its own way and some opinions on the participants' opinions are directly described and transmitted. If we look at the results according to the findings in the analysis of the data obtained in the research; According to the findings on the frequency of visitation and frequency subordination, in recent years the inspector visits have been more frequent and regular, with the result that supervisors have visited schools less frequently in recent years. Most of the inspectors related to the findings of their behavior during the audit do not have any intervention during the course of the course, which is mainly the audience. When we look at the findings on the subcontracting methods suggested, more than half of the teachers interviewed stated that they did not have a suggestion about the method, while some pointed out that they made the following suggestions: computer assisted education, using visual materials during the lesson, lecture on music accompaniment. When we examined the feedbacks received from the supervisors after the teachers, it is seen that the subjects that are mainly emphasized are the opinions of the teachers on the routine tasks such as the functioning of the courses and the preparation of the annual plans, while a few teachers can not exchange opinions because they can not meet with the supervisors on a regular basis. While some of the vocational guidance and directional aspects seem to be underutilized, we have seen that the majority of auditors do not share innovations and developments, and that some of them share a limited part of it, when we examine the findings about innovations and developments that are taking place in education and in the field and sharing developments with teachers.

Teachers' expectation from supervisors is generally seen in constructive criticisms, answering their questions, sharing innovations, and being proactive. In the context of this study, we can say that when we look at the findings obtained by analysis of field texts and present collected data, the direction of primary school education supervisors is heavier and the guidance direction is more limited in the back. According to the results of research findings; 1. As a result of the supervisors conducting various studies on supervision applications in cooperation with the university academicians (Educational Administration and Supervision, field experts) and sharing their experience and opinions on these subjects, the audit models can be adapted in accordance with the existing system. 2. The required number of qualified supervisors can be created in order to make the controls more systematic and orderly. 3. The existing supervisory staffs can be restructured with in-service training and specialization on each supervisor's separate roles can be provided. Inspector specialist, Branch (music, painting, physical education) and field specialists, in-service training and guidance specialists, etc. Audit units with special roles and tasks can be created. 4. Apart from supervision, supervisors can also visit schools and teachers to listen to teachers' problems and needs and to develop solutions for their identified needs. 5. Studies may be undertaken to identify factors that cause the supervisors to have limited vocational guidance roles.

IJTASE